

vanje! In bogve, koliko je še takih slučajev! Vendar svetujemo vsem takim nesrečnikom, naj se sklicujejo na cesarski ukaz z dne 29. julija 1914, po katerem v tem vojnem času nikogar ni smeti vreči na cesto!

Pa koliko bi še lahko pisal o bedi učiteljskih penzionistov na Kranjskem! A za doščajo naj za danes te vrstice! —

Ni čuda, da je »Narodova« notica obudila sočutje gdč. Fanice Avsenikove iz Begunj pri Lescah, ki je glasom sobotnega »Naroda« nabrala v gostilni J. Avsenik med zavednimi Begunjci 12 K za »bedno penzionirano učiteljstvo«. Hvala in čast Ti, plemenita slovenska duša! Ni me sram povedati, da sem se zjokal ob čitanju onih vrstic! Vivant sequentes! —

Književnost.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem pozivlja v svoji zadnji okrožnici vse slovensko štajersko učiteljstvo, da po mogočnosti podpira edini naš pedagoški list »Popotnik«, ki izide takoj, ko se oglasi dovoljno število naročnikov. Na nas vseh je tedaj, ako hočemo, da list ne le vzdržimo, ampak tudi skrbimo, da se razvija. Vkljub slabim časom ne smemo pozabiti tudi duševne hrane, ne smemo izgubiti vsega idealizma. — Vsaka šola naj je naročnik, povrh pa ima učiteljstvo vsake šole vsaj po en izvod naročen in plačan. Sramotno bi bilo, da bi vse slovensko učiteljstvo ne moglo vzdrževati enega pedagoškega glasila!

Srednješolske vesti.

V 8. činovni razred je pomaknjen glavni učitelj na ljubljanskem učiteljskišči Alojzij Petsche.

Iz srednješolske službe. Profesor nemške realne gimnazije v Gorici, Herman Kahr, je pridelen za šolsko leto 1915/16 v službovanje višji realki v Ljubljani.

Študijska knjižnica v Gorici. Ena izmed dragocenih zbirk, ki so še ostale v Gorici, je tudi c. kr. študijska knjižnica, ki se nahaja v drugem nadstropju slovenskolške gimnazije. Knjižnica šteje približno 30.000 knjig, med njimi veliko število rokopisov in dragocenih, redkih del. Granate so že večkrat prebile streho in strop, da pada ob deževnem vremenu voda v curkih v knjižne prostore in je veliko knjig že pokvarila, med njimi mnogo nenadomestljivih. Bati se je, da bo s časom vsa knjižnica, ki je z razbitim stropom in razbitimi okni izpostavljena vsem neizogodam vremena — uničena, ako je poklicani faktorji ne rešijo. Njeno vrednost cenijo na več stotisoč kron. Pripominjamo, da je še vedno čas in prilika rešiti knjižnico iz Gorice, na kar opozarjamo tozadevne faktorje!

Sedanji hudi časi nalagajo rodoljubom posebne dolžnosti tudi glede učeče se mladine. Siromašni dijaki potrebujejo bolj kakor kdaj podpore in zlasti naj bi se vsakdo, ki hoče prispevati v dobre namene, spomnil tudi dijaške kuhinje, k jo vzdržuje zaslužno dijaško podporno društvo »Domovina« v Ljubljani.

Kranjske vesti.

STANISLAV PLEHAN.

Najbolj tragično je, če se mora človek ločiti od življenja, ko se je ravno pripravil in usposobil, da stopi vanje: v srcu upanje, v duši pogum! A hipoma, kakor bi odrezal — vse je končano! Tako je bilo z njim, komaj 21letnim maldenčcem, ki je po dolgi in mučni bolezni dne 2. m. zaspal pri svojih starših v Ljubljani. Stanislav Plehan je bil med najmlajšimi našimi tovariši, saj je komaj končal študije; a uporabiti ni mogel narodu v korist ničesar, kar je živelo v njem. Vse je padlo brezplodno v grob! Vedno manj nas je, in še najmlajši gredo od nas! — Blag mu bodi spomin!

— **Iz ljudskošolske službe.** Učiteljski kandidat Fran Logar je nameščen za suplenta v Vipavi. Šolo v Banjaloki vodi začasno definitivna učiteljica Marija Horvat-Nosanova, ker je odšel nadučitelj Rajko Mežan k vojakom. Šolo v Orehoviči vodi začasno definitivna učiteljica Ivana Nagu-Zalokarjeva, ker je odšel nadučitelj Srečko Nagu k vojakom. Za suplentinjo na Vrhniki je nameščen kandidatinja Julijana Spitzjerjeva. — Na mesto obolelega

nadučitelja Valentina Burnika v Metliki je imenovana za suplentinjo Marija Gabriščekova, šolsko vodstvo pa je prevzel učitelj Konrad Barle. Za provizorično učiteljico v Srednji vasi v Bohinju je imenovana Franciška Rihteršičeva. — Kandidatinja Amalija Uršičeva je nameščen za suplentinjo v Gribljah, ker je učitelj Ernest Šušteršič odšel k vojakom. Za provizorično učiteljico v Gornji Sušici je imenovana suplentinja Valerija Jerajeva. — Kandidatinja Ruža Divjakova je pripuščena k brezplačni praksi na šestrazrednici pri D. M. v Polju. — Kandidatka Marija Kremerjeva je postala suplentinja na petrazrednici v Srednji vasi, kandidatka Ana Hočevarjeva pa v Velikih Laščah. Začasnica učiteljica na dvorazrednici na Vačah je postala suplentinja Marija Trametova, kandidatka Irma Groharjeva je postala suplentinja na ljudski šoli v Toplicah. — Ker je nadučitelj Viktor Mihelič na dopustu zaradi bolezni, je nameščen pri Devici Mariji v Polju za suplentinjo Štefanija Novakova. Nadučitelj Dominik Bric je odšel k vojakom, zato je nameščen na Dobrovi za suplentinjo kandidatinja Ernestina Gospodaričeva. V Cerknici je nameščen za suplentinjo kandidatinja Alojzija Modičeva, ker je učitelj Fran Škof odšel k vojakom. Definitivna učiteljica Milena Kavčičeva je prevzela interimistično vodstvo ljudske šole v Mirni peči, ker je odšel nadučitelj Fran Juvanec k vojakom. Suplentinja Kristina Rogarjeva je imenovana za provizorično učiteljico na Dobrovi.

— **»Slovenska Šolska Matica«.** Delo poverjenikov gre počasi izpod rok. Dozdaj se jih je odzvalo samo 22, in sic. s Kranjskega 5, s Štajerskega 15, iz Istre 1, iz Trsta 1, z Goriškega pa še nihče. Res je, da so postale vsled vojne tudi za S. Š. M. razmere neugodne, a nekoliko več bi se pa pri dobri volji in stanovski zavednosti že lahko storilo. Kjer je poverjenik mobiliziran, naj prevzame predsednik okrajnega učiteljskega društva ta častni posel, ali pa naj izroči to delo komurkoli v okraju. Ker je veliko učiteljev mobiliziranih, naj stopijo v teh težkih časih naše kolegije na plan ter naj prevzemajo agitacijo za S. Š. M. in začno nabirati naročnine. Kjer pa le ni dobiti marljivega poverjenika ali poverjenice, pa pošlje lahko vsak članarino (4 K) naravnost na naslov »Slovenske Šolske Matice« v Ljubljano. Torej le hitro na delo!

— **Jubilejska samopomoč.** Dne 2. decembra pret. l. je umrl tovariš Janko Janežič, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, ki je bil član društva »Jubilejska samopomoč«. Ker je društveni predsednik mobiliziran, sem kot njegov namestnik v smislu § 3. društvenih pravil izplačal zakoničnem dedičem 504 krome. Vsled tega pozivljam vse člane, da plača vsak za Janežičev smrtni slučaj v smislu § 4. tekoma enega meseca 2 kroni. Hkrati plačaj vsak član v smislu § 5. za leto 1916 v rezervno podporno zalogo 2 kroni članarine. Ker so vsled vojne društveniki neznanokje razkropljeni, zato se to pot ne bodo razpošilale poštne položnice (čeki), ampak plačaj vsak član 4 K 6 vin. po poštni nakaznici na naslov: »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Pozor! Dne 28. januarja 1916 je umrl v Št. Vidu pri Grobelnem tovariš Matija Šumer, nadučitelj v pok. Poleg zgoraj navedene vsote je treba tudi za ta smrtni slučaj plačati po poštni nakaznici 2 K 6 v. Poštne položnice se ne bodo razpošilale. Ljubljana, 1. februarja 1916.

Jakob Dimnik, podpredsednik.

— **Umrla je** dne 22. pret. mes. gospa Ana Rihteršičeva, soproga tovariša Rihteršiča, nadučitelja v Bohinjski Srednji vasi. — Bila je plemenita, dobra slovenska žena in mati, ki ji bodi ohranjen blag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Umrla je** v Ljubljani v visoki starosti 87 let gospa Pavlina Kaltenecker pl. Riedhorst, rojena Pongratz, vdova nekdanjega deželnega glavarja in finančnega prokuratorja ter mati gospoda dvornega svetnika Oskarja viteza Kalteneckerja, referenta v upravnih in gospodarskih stvarih v dež. šolskem svetu. Plemenita gospa je uživala iskrene simpatije in spoštovanje v vseh krogih. Bodi ji ohranjen blag spomin! — Preostalih naše sožalje!

— **Umrla je** v Ljubljani gospa Ana Götzlova, mati tovarišic Pavle Götzlove in Viktorije Pristovškove ter tašča tovariša Franca Pristovška. Naj počiva v miru blaga žena! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Posebni izkaz božičnih zavittov,** ki so došli nabiralnici daril v naravi pri c. kr. deželni vlad v Ljubljani za vojske v vojni. Izven Ljubljane: Ljudska šola v Sv. Jakobu ob Savi 10 komadov;

zasebna uršulinska dekliška šola v Škofji Loki 262 komadov; zasebna uršulinska učit. pripravnica v Škofji Loki 192 komadov; ljudska šola v Železnikih 36 komadov; ljudska šola v Velikih Poljanah 47 komadov; ljudska šola v Predosljah pri Kranju 42 komadov; ljudska šola v Zažarju pri Vrhniki 30 komadov; ljudska šola v Dupljah na Gorenjskem 63 komadov; ljudska šola v Selcih 100 komadov; c. kr. rudniška dekliška šola v Idriji 577 komadov; neimenovan 2 komada; ljudska šola v Radovljici 120 komadov; ljudska šola v Bukovici pri Škofji Loki 35 komadov; nemška ljudska šola v Lazih pri Novem mestu 16 komadov; deška meščanska šola v Krškem 115 komadov; ljudska šola v Obermošl, Kočevje, 50 komadov; ljudska šola v Spodnjem Logatcu 90 komadov; ljudska šola v Preski pri Medvodah 30 komadov; ljudska šola v Metliki na Dolenjskem 130 komadov; zunanja uršulinska dekliška ljudska šola v Škofji Loki 120 komadov; ljudska šola v Podstenju 14 komadov; ljudska šola v Smartnem pri Kranju 128 komadov; c. kr. rudniška deška ljudska šola v Idriji 327 komadov; ljudska šola v Petrovi vasi pri Črnomlju 24 komadov; ljudska šola v Grahovem 80 komadov; ljudska šola v Mirni na Dolenjskem 105 komadov; ljudska šola v Podragi pri Vipavi 18 komadov; ljudska šola v Srednji vasi pri Kočevju 160 komadov; ljudska šola v Škocijanu pri Mokronogu 120 komadov; ljudska šola v Orehku pri Prestranku 50 komadov; nemška zasebna ljudska šola v Vevčah 60 komadov; ljudska šola v Trbojah 50 komadov; ljudska šola v Gornjih Sušicah pri Novem mestu 50 komadov; ljudska šola v Srednji vasi pri Bohinju 40 komadov; ljudska šola v Št. Vidu nad Ljubljano 182 komadov; ljudska šola v Virči vasi 30 komadov; ljudska šola v Veliki dolini na Dolenjskem 32 komadov; ljudska šola v Ribnici 73 komadov; ljudska šola v Gočah pri Vipavi 34 komadov; ljudska šola v St. Jerneju na Dolenjskem 22 komadov; ljudska šola v Šembijah pri Knežaku 60 komadov; ljudska šola v Velikih Laščah 20 komadov; ljudska šola v Vremu 40 komadov; ljudska šola v Novem mestu 165 komadov; ljudska šola v Postojni 140 komadov; ljudska šola v Žužemberku 84 komadov; ljudska šola na Rakeku 120 komadov; deška ljudska šola v Škofji Loki 181 komadov; ljudska šola v Stockendorfu pri Črnomlju 27 komadov; ljudska šola v Reichenau, Kočevje, 9 komadov; gospodinjstva šola v Idriji 24 komadov; Cesarja Franca Jožefa jubilejska ljudska šola v Kamni gorici 80 komadov; ljudska šola v Čadrezah pri Belj cerkvi na Dolenjskem 41 komadov; ljudska šola v Kuželju na Kulpi 14 komadov; ljudska šola v Podkrajju pri Postojni 120 komadov; ljudska šola v Blatni Brezovici pri Vrhniki 39 komadov; ljudska šola v Vipavi 136 komadov; ljudska šola v Masernu pri Dolenji vasi, Ribnica, 50 komadov; ljudska šola v Hoheneggu pri Kočevju 16 komadov; ljudska šola v Koprivniku v Bohinju 39 komadov; ljudska šola v Novem Kotu, Kočevje, 14 komadov; ljudska šola na Vinici, Bela Krajina, 30 komadov; ljudska šola v Lichtenbachu, Kočevje, 14 komadov; ljudska šola v Primskovem pri Kranju 100 komadov; ljudska šola v Javorjih pri Škofji Loki 58 komadov; samostanska šola v Mekinjah pri Kamniku 90 komadov; ljudska šola v Sostrem 73 komadov; ljudska šola v Tomišlju 88 komadov; ljudska šola v Trziču 37 komadov; knezoškofijska zasebna gimnazija v Št. Vidu pri Ljubljani 383 komadov; ljudska šola na Ježici 112 komadov; ljudska šola v Mostah pri Ljubljani 210 komadov; ljudska šola v Breznici, Žirovnica, 156 komadov; ljudska šola v Trebnjem pri Novem mestu 133 komadov; ljudska šola v Begunjah pri Cerknici 86 komadov; nemška zasebna ljudska šola v Domžalah 50 komadov; ljudska šola v Šmarji 90 komadov; ljudska šola v Zgornji Šiški 40 komadov; ljudska šola v Jaršah 63 komadov; ljudska šola v Št. Jakobu ob Savi 47 komadov; ljudska šola v Suhorju pri Litiji 80 komadov; ljudska šola v Polhovem gradu 81 komadov; ljudska šola v Dolskem pod Ljubljano 20 komadov; ljudska šola v Krtini pri Dobu 30 komadov; ljudska šola v Rudniku 70 komadov; ljudska šola na Vrhniki 79 komadov; ljudska šola v Iški vasi pri Ljubljani 43 komadov; ljudska šola v Hruševju 24 komadov; ljudska šola v Ihanu pri Domžalah 32 komadov; ljudska šola na Vojskem pri Idriji 25 komadov; ljudska šola v Trziču 93 komadov; ljudska šola na Dobravi 150 komadov; ljudska šola v Kranju 172 komadov; ljudska šola v Dvoru 85 komadov; ljudska šola v Dobrnicih 34 komadov; ljudska šola v Krškem 22 komadov. — Iz Ljubljane: Mestna slovenska dekliška šola 560 komadov; mestna nemška dekliška

šola 620 komadov; mestni licej 520 komadov; nemška zasebna dekliška ljudska šola ljublj. šol. kuratorija 510 komadov; c. kr. II. državna gimnazija 383 komadov; c. kr. nemška državna gimnazija 136 komadov; c. kr. učiteljska in učiteljska pripravnica 584 komadov; c. kr. državna realka 617 komadov; III. mestna deška ljudska šola 160 komadov; II. mestna deška ljud. šola 295 kom.; nemška mestna deška ljudska šola 110 komadov; c. kr. prva državna gimnazija 783 komadov; deška ljudska šola nemškega šolskega društva 215 komadov; dekliška šola Lichtenthurnovega zavoda 588 komadov; nemška zasebna učiteljska pripravljavnica ljubljanskega šolskega kuratorija 60 komadov; IV. mestna deška ljudska šola 173 komadov; zasebni učni zavod Jožefa Christofa 36 komadov; deška in dekliška ljudska šola v Šiški 480 komadov; otroški vrtec v Šiški 46 komadov; ljudska šola na Barju 100 komadov; Marijanum 34 komadov; nemška zasebna ljudska šola ljubljanskega šolskega kuratorija v Šiški 78 komadov; I. mestna deška ljudska šola 445 komadov; Marija, Lujza in Viktorija Königsbergerjeve 50 komadov.

— **Zahvala.** Podpisano šolsko vodstvo izraža v imenu šolske mladine najtoplejšo zahvalo za novoletno obdarovanje vsem, ki so karkoli prispevali za krasno razsvetljeno dovesce, posebno zahvalo pa gospodu Dušanu Serncu, inženir in ravnatelj kranjske deželne elektrarne, in njega gospe soprogi za vsestransko podporanje. — Šolsko vodstvo v Lescah.

— **Treba vedno previdnosti.** V neki vasi na Vipavskem bi se te dni zgodila kmalu večja nesreča. Vojaki, ki so bili pred začetkom šolskega leta nastanjeni v ljudski šoli, so pozabili na peči patrone. Te dni je pritisnil mraz, in peč so zakurili. Že med prvo uro se je zaslišal dvakratni strel. Svinčenki sta udarili v nasprotno steno brez nesreče. Seveda so otroci v strahu in joku drveli na prosto. — Preiščite in oddajte torej vse nevarne reči županstvu v roke!

Štajerske vesti.

MATIJA ŠUMER.

Stara korenina je usahnila — naš Matija Šumer, nadučitelj v pokoju v Št. Vidu-Grobelnem, je šel v 72. letu svoje dobe končno k pravemu počitku. Umrl je dne 28. pret. mes. po dolgotrajni in mučni bolezni, visoko čislan, splošno cenjen in spoštovan kulturni delavec! — Iz naših vedno redkejših vrst je stopil mož, ki je s svojo osebnostjo, s svojim idealnim navdušenjem, z vsem svojim žitjem in bitjem označal pristni tip narodnega učitelja. — Njegovo nesebično in plodovito delovanje v šoli in zunaj nje mu zagotavlja v srcih vseh, ki so ga poznali, trajen, zvest spomin! — Bodi mu lahka ljubljena zemlja slovenska!

ALOJZIJ KOŠAR.

Pri Sv. Petru v Gornji Radgoni je umrl tovariš Alojzij Košar, tamkajšnji učitelj. Rojen je bil leta 1855. pri Sv. Ani, učiteljske je dovršil leta 1878., definitivno je bil nameščen leta 1881. — Ves čas učiteljevanja je zvesto in uspešno izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti. — Bodi mu ohranjen ljub in trajen spomin!

— **Iz Maribora** nam poročajo: Po mestu se je pojavilo število slučajev črnih koz in tudi nekaj slučajev otrpenja tilnika. Prvo bolezen so menda zanesli bolni vojaki iz fronte. Oblasti so odredile zaradi tega splošno cepljenje koz, po šolah je celo vsak učenec in vsaka učenka v to primorana. Civilno prebivalstvo se ravno tako pridno poslužuje ugodnosti cepljenja, kakor vojaštvo. Vkljub temu se je pojavilo zopet par slučajev dne 20. pr. meseca, daši je bilo prej že par dni mir. Med otroki se pojavljajo tudi slučajji škrlatice in davice, daši v omejeni meri. Upati je, da se bo vse to kmalu poleglo, zakaj vojaška sanitetna oblast je odredila, da se bo mesto in okolica od zdravstvenih komisij pregledala in necepljenim cepile kože.

— **Iz Celja** nam poročajo: Poročil se je učitelj tukajšnje okoliške šole, tovariš Slavko Gobec, t. č. četovodja pri 87. polku, z gdč. Albino Nendlovo iz Št. Jurja ob Južni železnici. Mlademu, narodnemu paru obilo sreče!

— **V štajerskih šolah** — ljudskih, strokovnih in srednjih — niso imeli dne 27. januarja t. l. pouka, in sicer povodom rojstnega dne nemškega cesarja.

— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Društveni odbor naznanja: V letu 1916. sta se pripetila dva

smrtna slučaj, in sicer sta umrla društvena člana Alojzij Košar dne 12. januarja in Emil Neurander dne 27. januarja t. l. — Donesek po 4 K naj se vplača še tekom tega meseca. — Obenem opozarja odbor, da je bilo treba meseca januarja vplačati za rezervni fond in upravne stroške po 3 K.

Goriške vesti.

—g— Iz Komna poročajo z dne 31. pret. mes.: Tukaj je umrl gospod Andrej Strekelj v visoki starosti 82 let. Bil je posestnik, dober in pošten mož. Širše naše občinstvo pozna zlasti njegove sinove, ki so: Alojzij Strekelj, vinarski nadzornik v Dalmaciji, Leopold Strekelj, trgovec v Trstu, Albin Strekelj, šolski voditelj in župan v Škocijanu, in Josip Strekelj, šolski voditelj v Komnu. — Pokojni Andrej Strekelj je bil mož stare kraške korenine in je imel svoječasno veliko skrb, da je svoje sinove dobro izšolal, da sedaj v uglednih službah služijo državi in narodu. — Bodi vrlemu možu blag spomin, njegovim sinovom pa iskreno sožalje!

—g— Premješčenje goriških deželni uradov. Goriški deželni odbor je sklenil, da se premestita kmetijski in tehniški deželni urad z Dunaja v Ajdovščino.

—g— Za primorske begunce v Mariboru so osnovali okrajno-pomožni odbor, ki posluje v poslopju okrajnega glavarstva, drugo nadstropje, vsak ponedeljek, vsako sredo in soboto.

—g— Oglasila se je Marica Čičigoveja, učiteljica v Starem selu pri Kobardu, ki se nahaja kot interniranka v Italiji v mestu Cuneo. Poroča, da se ji ne godi preslabo.

—g— Dunaj za Goričane. Z Dunaja poročajo: Pred kratkim časom je imel vseučiliški docent dr. Traversa, Goričan, v tujkajšnji »Uraniji« predavanje o Primorju. Predavanje je bilo jako zanimivo in je bilo tudi jako dobro obiskano, posebno ker je bil izkupiček namenjen južnim beguncem. Nadalje so pričeli tudi nekateri drugi vseučiliški profesorji s ciklom predavanj o jugu naše monarhije. Sicer so predavanja čisto znanstvena, brez vsake druge tendence, a imajo vendar tudi praktične uspehe. Razne gospe in gospodje, očarani pri teh predavanjih od krasote našega lepega Primorja, so se začeli intenzivneje zanimati zanje in za njega prebivalce. Posebno skrb so posvetili onim, ki so morali zaradi vojne zapustiti svoje lepe domove in bežati pred krutim sovražnikom; to so v prvi vrsti Goričani. Osnovali so društvo, ki si je nadelo nalogo, podpirati z denarjem in z drugimi darovi te uboge Goričane. Društvo bo delovalo v okvirju »Pomožnega društva za begunce z juga« in bo pošiljalo le-temu vse darove s pripombo, da se morajo ti darovi razdeliti med Goričane. — Nadalje bo v kratkem črtorjen tu na Dunaju konvikt za dijake-begunce. Kakor čujemo, bo pa le za take italijanske narodnosti. Ne pojmujejo sicer, zakaj naj bi se delalo take izjeme, če je na Dunaju tudi mnogo slovenskih beguncev-dijakov, ki so v enaki meri, če že ne bolj, potrebni takega podpiranja. Upajmo zaradi tega, da bo dotični konvikt odprt tudi slovenskim dijakom. Goriški deželni glavar monsignor dr. Faidutti, ki je glava vsem begunskim odborom, bo gotovo uvidel, da mora biti ta konvikt za obe narodnosti in bo tudi vse potrebno ukrenil v tem smislu.

Istrske vesti.

—i— Umrl je v Pulju ravnatelj c. in kr. mornariške ljudske in meščanske šole za dečke, Alojzij Kijatsch.

—i— Slučaj usode. Primarij deželne bolnišnice v Pulju dr. Antichievich, je težko obolel. Zanimanje zanj je veliko, ker je res izvrsten kirurg. Istočasno pa se je moral podati v Trst iskat leka za svoje težko porušeno zdravje. Josip Stihovič, ravnatelj istrske posojilnice in deželni poslanec. Slučaj je torej nanesel, da je svoječasno politiška protikandidata istočasno zadela enaka usoda.

—i— Prva hrvatska pesem v reškem gledališču. Na Reki so priredili v tamošnjem gledališču koncert v dobrodelne svrhe, na katerem je med drugimi scedeval hrvatski operni pevec Marko Vušković. Poleg nekoliko opernih partij je zapel tudi dve hrvatski pesmi, in občinstvo mu je burno aklamiralo. Sedaj se je zgodilo prvokrat, da je hrvatska beseda zazvenela v reškem gledališču, ki je pripravilo slavnemu hrvatskemu umetniku velik triumf. Kakor je res, da je pesem v materinem jeziku zmogovita osvojevalka srca in velika narodna misijonarka, tako

je tudi Vušković v tem času vojne nastopil kot osvovjevalec, ki je na pridobljeni poziciji zasadi svojo zastavo — hrvatske pesmi!

Splošni vestnik.

Okrajne učiteljske konference. Naučno ministrstvo je pooblastilo deželna šolska oblastva, da smejo, če je treba, odpovedati letošnje okrajne učiteljske konference. Dobiti ni primernih prostorov, vse polno učiteljev je v vojni službi.

Zlmsko deževje in setve. Milijoni se vprašujejo, kako vpliva letošnja mila zima z obilim dežjem na setve, ki nas imajo v tekočem in prihodnjem letu preskrbeti s kruhom. Predvsem treba poudariti, da je letošnja mila zima jako prav prišla že v tem oziru, da so se mogla opraviti jesenska poljska dela, ki so bila zaradi pomankanja vprežne živine in delavnih moči zastala. Drugič je pa mila zima tudi pripomogla, da so se setve dobro obrasle. Nevarnost je le ta, da bi na nezmrznjena tla ne zapadel sneg, ker bi začele setve potem lahko gniti in plesniti. Ako pa pade sneg na zamrznjena tla, to ne škoduje, da le sneg predolgo ne obleži. Obilo dosedanje deževje v suhih ležah ni posebno škodovalo, pač pa se utegne v nizko ležečih ilovnatih tleh zbirati preveč vode ter je nevarnost, da se zemlja »skisa«. Sicer pa odloča uspeh setev v prvi vrsti pomladni (krog sv. Jurija) in poletni (maj in junij) čas.

Razdelitev pribitkov k dednim pristojbinam. Izšla je izvršilna naredba k cesarski naredbi z dne 30. decembra 1915 o pribitkih k dednim pristojbinam. Deželna finančna oblast ima vse te pribitke nakazati deželnim fondom, in sicer neposredno vplačane koncem vsakega meseca, v koliki vplačane pa vsako četrt leta. Kjer je v kakih deželah samo en fond, dobi ta ves pribitek, tako n. pr.: na Goriškem, Kranjskem, Koroškem in v Istri šolski zaklad. Kjer pa ima dežela več zakladov, se razdelijo pribitki v naših deželah po sledečem ključu: na Štajerskem učiteljski pokojninski zaklad 68:5%, deželni ubožni zaklad 31:5%; v Trstu šolski zaklad 45:5%, občinski zaklad tržaške občine (za bolnišnice) 54:5%.

Razgled.

— Poljski slikar umrl. V svojem rojstnem mestu Krakovu je umrl v 64. letu znameniti poljski slikar Tadej Ajdukiewicz.

— Prepovedane igrače. Češki deželni šolski svet je prepovedal razširjanje otroških igrač »Sokoli« in »Husitska vojska«. To so namreč podobe, ki so jih otroci izrezavali.

— Naš rojak dr. Fran Žizek, tajnik v trgovskem ministrstvu in docent za statistiko na vseučilišču dunajskem, je imenovan za profesorja na vseučilišču v Frankfurtu.

— Dunajski profesor in Ogr. Dunajski »Fremdenblatt« poroča, da je nedavno v Budimpešti prišlo na univerzi do velikih demonstracij. Student Rakonicz je prosil profesorja Kmetyja, da naj se izjavi o žaljivih napadih dunajskih vseučiliških profesorjev proti Ogrski. Dunajska profesorja Bernatzik in Törba sta rekla z ozirom na neki državnoopravni članek poslanca Wlassicza, da se čudita, da more mož na odgovornem mestu in bivši ogrski minister pred tujino razglasiti neodvisno in samostojno ogrsko državnost. Prof. Kmety je dijakom ustregel z besedami, da tem izjavam ne pripisuje nobene važnosti. Studentje so končno zaklicali: »Eljen«.

— Šole za vajence v kraljevini Hrvatski in Slavoniji v šolskem letu 1913/14. Uradni podatki izkazujejo za šolsko leto 1913/14 v Hrvatski in Slavoniji 54 šol za vajence, ki jih je posečalo 8289 učencev, od katerih še ni bilo starih 15 let 4971 ali 60%, nad 15 let starih pa je bilo 3314 ali 40%; največ jih je bilo med 14. in 16. letom, in sicer 5399 vajencev ali 65:17%. Materni jezik je bil 7120 vajencem hrvatski, 53 slovenski, ostali so pripadali raznim narodnostim. Po svojem poklicu je bilo: 1255 trgovskih vajencev (15:15%), 799 črevljarjev (9:64%), 718 krojačev (8:67%), 700 mizarjev (8:45%), 642 barvarjev (7:75%), 408 zidarjev (4:92%), 383 hrivcevi (4:62%), 368 pekov (4:44%) in 307 kovačev (3:70%).

— Promocija nadvojvode Evgena in generala Boroovića. Nadvojvoda Evgen je promoviral dne 30. januarja, a general Boroović 1. februarja. Oba je izvolil akademski senat hrvatskega vseučilišča v Zagrebu — kakor že znano — za častna doktorja.

— Vojaška gimnastika v splitskih šolah. V srednjih in ljudskih šolah v Splitu je tudi uvedena vojaška gimnastika. Uče profesorji in učitelji gimnastike, pouk se vrši v hrvatskem jeziku; terminologijo je doposlal šolam deželni šolski svet. Delegati armade nadzirajo samo tehnični del pouka.

— Umrl je v Zagrebu v 74. letu svoje starosti hrvatski pisatelj Ferdo pl. Becić-Rustenberški, eden izmed veteranov hrvatske književnosti. Mnogi Becićevi romani, med njimi »Kletev nezvestobe«, so se priljubili narodu tako, da so postali pravo ljudsko čtivo. Tudi Becićeve humoristične stvari, med njimi izborna graničarska »Lajtmanuška deputacija«, so jako popularne. Hrvatski narod je izgubil v pokojniku zaslužnega in zvestega sina.

— Čudežna umetna roka. Na dunajski kliniki je dr. Maks Kohn iz Berlina, ki je izgubil oktobra 1914 levo roko, kazal umetno ameriško Carnesovo roko. Dr. Kohn je umetno roko obračal, prijemal in izpuščal z njo stvari, navzoči nadvojvoda Stefan ni mogel iztrgati papirja iz nje. Predavatelj je odprl z obema rokama dežnik, je odpiral z levico in nosil, štel denar in jedel z njo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš F. M. iz L., petdesetletnik, sedaj pod orožjem v L., nam piše: »Prideljen sem enoletnim prostovoljcem in točnem po tridesetih letih še enkrat početne vaje... Upam, da pojde, čeprav čutim, da nosim že stare kosti in mišice. — Čestitam na izbornem uvodniku v 1. let. števil! To je pravo hladilo našim skelečim ranam in praznim žepom. — Tu je več znanih učiteljev...« Vsem tem tovarišem pošiljamo iskrene pozdrave v trdni nadi, da pravičnejša bodočnost zaceli rane in napolni žepa! Tistim, ki sedaj tvegajo za dom in cesarja v resnici vse, ne bo smela in mogla biti domovina več — trdosrčna mačeha! Ne hlapčevske prošnje, ampak v cesarjevi službi preizkušenih učiteljev bodo dosegla to, kar hoče zakon in pravica! Živel, vrli tovariši-vojaki! Ko služite cesarju in domovini, vedite, da obenem zastavljate svoje življenje tudi — bodočnosti svojega stanu! Kdor ima pogum, naj Vas blati sedaj in naj Vam sedaj ponuje mesto kruha — kamen!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, ki so nam na kakršen koli način izkazali svoje sočutje, povodom prerane smrti ljubljene sina, brata, svaka in strica gospoda

Rudolfa Delakorda

učitelja, sedaj c. in kr. četovodjo pri 87. pešpolku izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Žaluoja rodbina Delakorda.

Petrovče, Teharje, Celje, 7. jan. 1916.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Čevlje za dame in gospe prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar. Meseca avgusta izide bogato ilustrovani cenik.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

1. A. Rapè: Mladini. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišjčkovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1.—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1.—.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštnine je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2.—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v »Učiteljski tiskarni« in v vsaki knjigotržnici.